

אונקלוס

תרה בראשית מז ויגש

וַיִּשֶׁשׁ: כוּ וּבְנֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר-יָלְדוּ-לוֹ
בְּמִצְרַיִם נֶפֶשׁ שְׁנַיִם כָּל-הַנֶּפֶשׁ
לְבֵית-יַעֲקֹב הַבְּאֵה מִצְרַיִמָּה שְׁבַע-עֵימ:
ס שש"י כח וְאֶת-יְהוֹדָה שְׁלַח לְפָנָיו אֶל-
יוֹסֵף לְהוֹרֹת לְפָנָיו גְּשָׁנָה וַיִּבְאוּ
← אֶרְצָה גְּשֵׁן: אכ"ס וַיֵּאמֶר יוֹסֵף מְרַכְבְּתוֹ
וַיַּעַל לְקִרְיַת-יִשְׂרָאֵל אָבִיו גְּשָׁנָה

שתין ושית: כו ובני יוסף די
אתילידו לה במצרים נפשתיא
תרין כל נפשתיא קבית יעקב
דעלו למצרים שבועין: כח וית
יהודה שלח קדמוהי לות יוסף
לפנאה קדמוהי לגשן ואתו
דארעא דגשן: כט ופקים יוסף
רתבוהי וסליק לקדמות ישראל
אבוהי דגשן ואתגדי לה וגפר על

רש"י

לקט בהיר

הנפש לבית יעקב הצאה מלרימה שבעים הוא לשון
עבר, לפיכך טעמו למעלה צבי"ח לפי שמשצאו שם
היו שבעים שמלאו שם יוסף ושני צניו ונתוספה
לכם יוכבד צין החומות (סופט סס), ולדברי החומר
(כ"ר פ"י כ"ח) תאומות נולדו עם השבעים לריכים אלו
לומר שמחו לפני ירידתן למצרים, שהרי לא נמנו
כאן י"י (מלחתי צויקרא רבה ד"ו) עשו שם נפשות י"י
היו לו והכתוב קורא אותם נפשות ציתו (ל"ו ו') לשון
רצים לפי שהיו עובדים לאלהות הרבה, יעקב
שבעים היו לו והכתוב קורא אותן נפש לפי שהיו
עובדים לאל אחד: (כח) להורות לפניו. כתרוממו,
לפנות לו מקום ולהורות י"י היאך יתיישב* זה:
לפניו. קודם שיגיע לשם י"י, ומ"ח (כ"ר - מנה) להורות
לפניו לתקן לו בית תלמוד שמשם תלם הוראה:
(כט) ויאמר יוסף מרכבתו. הוא עלמו אחר את
הסוסים י"י למרכבה להודת לכבוד אביו (מכילתא י"ד

יד) פי' בהכרח מה שאמר הכתוב מלמד נשי בני יעקב, בזה
כא לאשמעינן שכולן מחו, שהלא ראינו שאין נשי בני יעקב
בין המנויים, ואין לומר להפך שכל לאשמעינן שהיו סך הכל
פ"ב נפש, שאין זה אמת כי מי יאמר שלא מחו קלתן, גם מי
יאמר שלא היו להם נשים חוץ מהתאומות, הלא יהודה הייתה
לו חמור לאשה, גם שמעון נשא את דינה ואין למנוחה צ'
פעמים, אלא ודאי הכתוב בא להתנצל למה לא היו יותר מע'
לפי שכולן מחו, וכל זה לדברי החומר תאומות נולדו, אבל
לאיך תנא פשוט הוא שכל הכתוב לומר שחן מאלו שהיו
יוצאי ירך יעקב היו עוד נשיהם שצאו עמהם, אלא שלא
חשיב להו רק ליוצאי ירכו, וכוה נתיישבו קושיות הרא"ם
(ג"א): טו) כש"ח כתוב שטעות יש ברש"י שכתב שם
נפשות ובפסוק לא נזכר אלא ה' אליפו רעואל יעוש יעלם
קרה ע"כ, ופלא והפלא הלא רש"י אמר מלחתי צויקרא רבה
א"כ המדרש טעה ולא רש"י, והאמת עיין בדברי רש"י
בסוטה י"ג שני קרה הן אחד מבני אליפו ואחד מבני
אהליצמה עכ"ל, וכשמנה הכתוב אלופי עשו אמר צ' פעמים

שינוי נוסחאות יחושבו

קרה וגם קרה בן אליפו שהיה ממור היה נולד בארץ כנען מאהליצמה אשת עשו, שהרי הכתוב מנה בני אליפו שנולדו בארץ
שעיר ואין ציניהם קרה וכשאמר הכתוב ואהליצמה ילדה את קרה נכלל בו צ' קרה אחד מעשו ואחד מאליפו (מ"ל), ועוד
י"ל שעשו בעצמו הוא הששי כמו שסובר חד תנא שיעקב השלים הע' נפש (דע"י), או אפשר שלא היו לעשו רק ד' בנים
שקרה ממור בן אליפו היה, אבל אמר הכ' (ל"ו ו') ויקח עשו וגו' ואת בנותיו וגו' הרי שהיו לו צ' בנות סך הכל ו' (ב"ב),
וכן הוא בספר הישר שהיו לעשו צ' בנות ושמותן מרצית ופועית: טז) מביא התרגום שפרש הענין מה זה צריך להורות,
הלא יכולים לשאול הדרך מכל מצרי עובר, ואמר לפנאה, אבל אין זה פי' המלות אלא ע"י שיפנה מקום יורה היאך להתיישב
שם: יז) אמר צ' פעמים לפניו הראשון שילך יהודה אל יוסף לפני יעקב, והשני שיוסף יתקן מקום לפני יגיע יעקב לשם,
אבל תיבת להורות אינו נופל שפיר, שהי"ל לתקן או להכין או להראות לזה מביא המדרש שהוא מלשון הוראה, וצריך לתקן
המקום מקודם צין לפי פשוט שהוא דירתו צין כשהוא בית המדרש, לפי שידע יעקב טומאת מצרים וזהו המחו, והקב"ה אמר
אליו אנכי ארד עמך, לזה צריך הכנה למקום ראוי להשראת השכינה (מ"ל): יח) דאל"כ, וכי צריך הכתוב להודיע כל
פרטי דברים שעשה, הלא פשוט הוא שאם רצה לילך צריך לזנות לאסור המרכבה, והוסף רש"י לומר את הסוסים שחפר מן
הכתוב שהמרכבה עלמה אין שייך לאסור, אלא צריך לאסור הסוסים להמרכבה (רא"ם):

צורה ובקא עי
ל ואמר ישראל
מית זמנא קרא נ

1: וירא אליו. ו
צואריו עוד. לש
כיג) כי לא על איש
עליו עלות* נוס
והוסף צבכי יותר
לוארי יוסף ולא נ
קורא את שמע"י
כתרגומי, ומדר
מיתות צעוכ"ו ו
שינוי נוסחאות יחביית
עזר כח להמנהג כז
(רא"ם): כ) ואין
ממש כמו שכתב הרב
קורא קודם תיקף או
יעקב שלא ידע ביאם
בלבו אהבה יתירה א'
כל המלואת נממלאה
אב (ג"א), וזה דרך
ארד אל בני אצל שא

אשר יהיה ו
ל. ויאמר וגו
כ
ל"ז) כי ארד אל
ארצה השחת"י).
עורך חי ולא נ
והדבר מובן כי
אמר יעקב כן כז
שהאמין כשראה
דבר חדש ראה. ו
שנצטר כי עו

צז) כנראה שכונת
כש

ז"ל ה"ז נפיל אפס (3)

ז"ז ד"נן נפיל אפס חט"י

(ש"ג הרמ"ז יבא"ח נצ"ר ג"טו"ז י"קב)

3

כִּי עֹדֶךָ חַיִּי לֹא וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-אָחִיו
 וְאֶל-בֵּית אָבִיו אֵעֲלֶה וְאֶגִּידָה לְפָרְעָה
 וְאָמַרְהָ אֵלָיו אַחִי וּבֵית-אָבִי אֲשֶׁר
 בְּאֶרֶץ-כְּנָעַן בָּאוּ אֵלָי: לֵב וְהֶאֱנָשִׁים
 רָעִי צֵאן כִּי-אֲנָשִׁי מִקְנֶה הָיוּ וְצֵאֲנָם
 וּבְקָרָם וְכָל-אֲשֶׁר לָהֶם הֵבִיאוּ: לֵב וְהָיָה
 כִּי-יִקְרָא לָכֶם פְּרַעֲה וְאָמַר מַה
 מַעֲשִׂיכֶם: לֵב וְאָמַרְתֶּם אֲנָשִׁי מִקְנֶה
 הָיוּ עֲבָדָיֶךָ מִנְעֹוֲרֵינוּ וְעַד-עַתָּה גַם
 אֲנַחְנוּ גַם-אֲבֹתֵינוּ בְּעֶבְדֹר תִּשְׁבּוּ

דחיותי ית אפיה ארי עד כען
 את קנים: לא ואמר יוסף לאחיו
 ולבית אבותי אסק ואחוי לפרעה
 ואמר לה אחי ובית אבא די
 בארעא דכנען עלו לותי:
 לב ונבריא רעי ענא ארי גברי
 קרי גיתי הו ונענהו ותורהו וכל
 די קהו איתיא: לב ויהי ארי יקרי
 לכוו פרעה וימר מה עובדיכו:
 לב ותמרזו גברי קרי גיתי הו
 עבדיה מעולמנא ועד כען אף
 אנחנא אף אבהתנא בדי די
 תיבון בארעא דגשן ארי

בערא דמצ
 רעי ענא:
 לפרעה ואמר
 ותורהו וכל
 מארעא די
 בארעא דגל
 אחוהי דבו

ירחיקס מעו
 מצרים כל ו
 (לונק): (3) ומ
 לגזורה שאן
 גזורים יעשה ו
 שמעון לוי יש
 שמוחן כשברן
 ליחודה ויאמר
 אמר ברוך מרח
 דן, וכן לזלון,
 חיי, חבל בגמו
 שכל משה שנ
 פרעה, ויחודה
 חלא טעם יש ב
 דספרי בחלח
 שיני שחמח • דספרי
 השורש ואינו שים
 ושריים, ולפייז ה
 החלשים יש להם ו
 מלחמתו, והג' שמ
 הכל מודים, חלא

מא. אבי

כמו שאמרת נ

מקודס. ק) מ
 ד' ועמה יסנו נא ו

לקט בהיר

אני למות, ואין הפי שמחאה למות, חלא לומר שאפילו
 יהיה רצון מלפניו יחברך שמתות לא יהיה המרירות כל כך
 שמתות כנחמה ולא חבל, ואמר בקיטור, כי כן דרך
 המתפלל ויהס לבנו משמחה או מיגון לומר דברים
 מקוטעים, כי הוא דיבר לעצמו, וקוצר שהאחר השומע ג"כ
 כהחפלות שמבין דבריו, וכ"כ היה מתרגש שחש שאפילו
 המיתה לא יעניבה, חבל ר"ל לפי שחסר הרבה מן הכתוב

רש"י
 שכינה, והייתי אומר שיחבטני הקב"ה מיתחתי,
 עכשיו שעודך חי לא חמות חלא פעם אחת:
 (לח) ואמרה אליו אחי וגו'. ועוד אומר לוי:
 והאנשים רועי לאן וגו': (לד) בעבור תשבו בארץ
 גשן. והיא לריכה לכם שהיא ארץ מרעה,
 וכשתאמרו לו שאין אחס בקיולין במלחכה אחרת

דרשו שמתות רק הפעם פי פעם אחד ולא ב' פעמים (רא"ם):
 (כג) מלשון הזה משמע שלא יהיה יעקב גרם לו
 מיתתו שלא עשה לו שמירה מעולה כדקא ימות ויחבט הקב"ה פשיעומו, ולא כן משמע בפי' ויש פסוק כי חרד אל בני וכו',
 ו"ל שם סימן זה מקור בידי מפי הגבורה חס לא ימות אחד מבני בחיי מובטח אני שאיני רואה גיהנם עכ"ל, הרי מזה
 שאפילו חלא פשיעומו, וכפי הגרסה מקור דברי רש"י חלו מתחומא כאן, ועיי"ש שאין מדברי התנחומא הכרע לא לכאן ולא
 לכאן, ואפשר שחפץ רבינו לשונו זה כאן שמתות החשש שימות אחד מבני בחייו לא ילא עדיין, כי מי יודע מה יולד יום,
 חלא מחשש שהוא גרם מיתה ליוסף ילא ממנו מכל וכל, ובטח בהקב"ה חלא ימית אחד מבניו בחייו, לזה לא הזכיר דבר זה
 כלל, חבל לעיל חשב ודאג ואמר לו יהיה חלא אני גרמתי מיתתו, חבל סוף כל סוף חסר לי שבט אחד, ולזה לא אמר שמתות
 ב' פעמים כמו כאן חלא אמר עד עתה הייתי מובטח ועתה אין אני מובטח (מ"ל): (כד) לכאורה נראה שאין זה מדברי
 יוסף אל פרעה, שא"כ היל"ל אנשי מקנה "הס" פי עתה, לא אנשי מקנה היו, ע"כ נראה שהכתוב מספר לנו זאת, לזה
 אמר שאינו כן, כי כבר ידענו שהס' היו רועי לאן גם יעקב אביהם גם הס', גם ידענו שהביאו כל אשר להם, לזה בהכרח

אור החיים

הפנים מעשה אדם ומכל שכן יעקב חזינו שיכיר, והטעם אחרי ראותי פניך והכרחי בהם שעודך
 לזה כשהכיר צו אמר אליו אמתה הפעם פירוש חיים) פי' לדיק כמקודם ולא נשתנה דיוקן מכמות
 הפעם הזאת בראיתך ולא מקודם כשנחבשרתי, שהיה חלא עודך חי כי הדיקים קרויים חיים

אור בהיר

צט) ולא אמר כי חמה חי, שאלו יהיה משמע שחמה לדיק, הגם שאין לדיק כמקודם, חבל מאמרו חכמ עורך פירושו ממש

ד' ס' מ' ס' ס' ס' - ד' י' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'
מ' ס' ס' ס' - ד' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'
ד' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'

ד' ס' מ' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'
מ' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'

מ' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'
מ' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'
מ' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'

מ' ס' ס' ס'
מ' ס' ס' ס'

ד' ס' מ' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'
מ' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'
מ' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'
מ' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'

מ' ס' ס' ס'

מ' ס' ס'

Fano, Menahem Azariah da, 1548-1620.

לרצון אחרים המבקשים להתגבר באותה שעה על ה' ועל משיחו כטעם וגבר עמלק בפרוח רשעים כמו עשב לוימשך בטולם מפני רצונך שכוונתך לשמים להשמדם עדי עד ואז יהיה השם שלם והכסא שלם לשהוא המכוון בבי' חלקי המשנה הזאת באמת ללא הפקעת רצון הדיוט לטובטול הפכו ולמדנו ממנה הרשות נתונה לאדם להדמות לעליון אם ישום אליו לבו:

פרק עשרים ושלושה

76 אובמערבא מתנו בעון בית עלי בזבח ומנחה אינו מתכפר אבל מתכפר בתפלה שהיא באה מעמקי הלב יוסוף תקוניה נפילת אפים להצדיק המיתה על עצמו וכן מצינו

יד יהודה

גם כי תרבו תפלה וגוי' כלומר לא לטובתכם אעלים עיני מכם אלא גם כי תרבו תפלה על ידי זה ותעמדו בנשיאות כפים שיעור ארוך כדי לקבל שפע רב כאשר הותר זה לכם אחר שכבר העלמתי עיני מכם באופן שהייתי יוכל לקבל השפע מלמעלה עם כל זה אינני שומע כי ענותיכם הברילו ביני ובין מאהבי עד שאינני מקבלת שפע ולא משפעת לכם עוד: (לד' כדי שיבטל וכו') רצונו לומר ומה שאמר התנא כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך היינו לומר שאף שכל זמן שידריך פרושות כל סטרין אחרתין אתכפיין כדאיתא בזהר פרשת יתרו עמוד קייט מכל מקום כאשר תניח ירך ובפרוח רשעים החצונים על ידי זה כמו עשב כמו שהיה הענין בעמלק אל תירא לא מהם ולא מהמונם כי אררבה זה יהיה סבת מפלתם וכדמסיק: (לה) רצון אחרים סטרין אחרנין: (לו) וימשך בטולם וכו' רצונו לומר ומה שאמר מפני רצונך הוא לומר שבטולם של רצון אחרים המבקשים להתגבר ימשך מפני רצונך וכוונתך לשם שמים באסוף ירך למען תקבל השכינה השפע מלמעלה כנוצר ואף אם יהיה בזה להחצונים נחת רוח לפי שעה קטנה מכל מקום מדה תהיה באחרונה להשמדם עדי עד ואז יהיה השם שלם והכסא שלם לא כמלחמת עמלק שכתוב ביה כי יד וגו': (לז) שהוא המכוון רצונו לומר זהו המכוון האמתי של התנא במשנה זו ברישא וסיפא: (לח) לא כדמשמע ממשוטו שמה שאמר התנא ברישא כדי שיעשה רצונך הכוונה על רצון הדיוט: (לט) ובטול הפוכו רצונו לומר וכן לא כיש מפרשים כסיפא מה שאמר כדי שיבטל רצון אחרים מיירי בבטול רצון שמים וכאלו אמר כדי שיבטל רצונו ומפני הכבוד שינה לתלות באחרים אלא האמת כדאמרן:

פרק כג א) ובמערבא וכו' בפרק הקדום ביאר הרב שען חלול השם מתכפר למי שממית עצמו על דברי תורה והיינו דתנין בגמרא דידן גבי בית עלי בזבח ומנחה הוא דאינו מתכפר אבל מתכפר בדברי תורה והשתא מבאר שמתכפר נמי בתפלה כדאיתא בירושלמי [ר"ה פ"ב הלכה ה'] רב כהנא הוה קאי ומצלי הוה ר' חייא בר אבא מצלי קדמיה כיון דחסל ר' חייא בר אבא כעס דפסק קומי רב כהנא אמר ליה ר' חייא בר אבא נהיגין בבבל מצערין רביהון אמר ליה לית רבי ידע שאני ממשפחת בית עלי שכתוב בהו אם יתכפר עון בית עלי בזבח ומנחה בזבח ומנחה אינו מתכפר אבל מתכפר הוא בתפלה וצלי עלוהי והאריך ימים עד דאתעבידא טופריי סומקא כהדין ריקא: (ב) וסוף תקוניה וכו' רצונו לומר וטעמא שמכפרת תפלה על חלול השם כמיתה הוא מפני שסוף תקוניה של התפלה הוא שיקבל המתפלל מיתה על עצמו בנפילת אפים וקבלה זו מכפרת כמיתה והכי איתא בזהר פרשת במדבר עמוד רל"א בשעתא דליליא עאל ושלטא אילנא תחאה דתליא ביה מיתה פריש אנפוי ומכסיא לכלא תעל דא אתחשך וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא ואקדים בר נש ויהיב ליה פקדונא דנפשיה ואפקדיה בדיה בפקדונא ובגין תטול לון בפקדונא תב פקדונא למאריה בשעתא דאתי צפרא. כד אתי צפרא ותב לגבי פקדוניה בעי לברכא ליה לקביה דאיהו מהוינא עלאה לבתר דקם עאל לבי כנשתא מעטר בעיטפיה אתכסי בכסוייה דציצית עאל ומדכי גרמיה בקדמיתא לבתר קבל עליה עול מלכות דשבחי דדוד וכו' לבתר סדורא דצלותא לקשרא לון כחורא וכו' תא תזי כיון דבר נש עביד צלותא וכו' כדן בעי ליה לבר נש לאתחזאה גרמיה בתר דסיים צלותא דעמידה כאלו אתפטר מן עלמא דהא

5

ביעקב אבינו ש קורא את שמע פיהו פתח בחכ אחרי ראותי א ספר תורה איך הצדקת המיתו ביד ה' דוקא כי ייכי בן זקונים ו של יוסף הוא נ אל התפלה יי ט"ל כל הרוצז התורה ומועיל

אתפרש מן אילנא המטה דהא אחי אליך ה' נפשי את יאות ואדינא על להאי אתר דמות לן דרזא דמלה ד: והאי יהיב גרמיה עלמא דדאי ותקנו הוא גלות מצרים סמך דבעינן לנפמי כדמסיק: (ו) בס (שמואל ב' כ"ד) מצוי לו יד: ט) במיתה או ברמז ו רצונו לומר הא ד ועוד מטעם זה נ יעקב כמכואר בז שאין ספק שסמך עמוד קפיג עיין למהר ההשפעה בנפילת אפים כל פרק ט' ובענין ה וערשה נפילת אנ שכתוך הקליפה למסור נפשו בחנו פנים עד שידע בי אבינו ע"ה ומצא טז) ויש מצות וכו

7

ומתמיד "זכן שמירת שבת" וקיום שלש סעודות לשם שמים ידכתיב אז תתענג על ה' כ"בשם האר"י ז"ל אמרו כי סעודת ליל שבת מעוררת זכותו של יצחק בעל ההנהגה ב"בשמטה הזאת כמו שנבאר במאמר אם כל חי ותועיל להנצל מחבלי משיחנו. ושל שחרית תעורר זכות אברהם סבא חסידא להנצל מדינה של גיהנם שהוא עומד על הפתח להציל את ניניו שומרי ברית והרי מילה ושבת ב"תרי פלגי דגופא הם כנודע. ושל מנחה תעורר זכות יעקב אביהם של שבעים נפש להנצל ממלחמת גוי' ומגוי' בגמטריא שבעים וכבר זכרנו בפרק כ"א מצוה לסדר שלחנו במוצאי שבת לעורר זכות דוד המלך רגל רביעי להנצל מחבוט הקבר על כן אל יהי עונג שבת קל בעינינו שהוא מן המצות השקולות ככל התורה כאמור ב"ועל כלם הכופר בכל מיני עבודה נכריה ב"כמנשה בן חזקיהו שחתר חתירות ברקיע כ"כי נסתם בעינו פתח של תשובה הנרמו בצורת הה"א כדאיתא במנחות ועמדה לפניו בצורת ח"ית מחתה לפועלי און והוא חתר בה וחטריה לגגה ב"ופנה למעלה ליחידו של עולם ונתקבל. ב"זכן מצינו ביהונתן בן גרשון בן מנשה ב"תאר אמתו למה שנשהו אלקים את הצריך שלא יזכר שמו על הקלקלה ל"בא דוד והחזירו בתשובה ומנהו על האצרות ל"בא שלמה ושנה סנקלויטין של אביו וחזר לסורו והיה נביא הבעל בבית אל

יר יהודה

ען בית עלי בזבח ומנחה אינו מתכפר אבל מתכפר בגמילות חסדים: (יה) וכן שמירת שבת שאמרו ז"ל שאפילו עובד עבודה זרה כאנתש מחליק לו: (יט) וקיום ג' סעודות שאמרו ז"ל ניצל מג' פורענות מדינה של גיהנם וכו': (כ) דכתיב אז תתענג על ה' כלומר שהעונג מגיע לכפר על מה שחטא בה' בחלול השם: (כא) ובשם האר"י ז"ל וכו' אנב זה מבאר הרב הטעם למה קיום ג' סעודות מציל מג' פורענות: (כב) בשמטה הזאת שהיא שמטת יצחק ולכן הסעודה ראשונה היא ליצחק תחלה ומעוררת זכותו להציל אותו בשמטה הזאת מחבלי משיח: (כג) תרי פלגי דגופא ושניהם היא אות ברית ולכך גם שבת מעורר זכות המילה: (כד) ועל כלם הכופר בעבודה זרה כמחה בכל התורה כולה ומכפר על חלול השם: (כה) כמנשה בן חזקיהו שעשה תשובה ואמרו ז"ל עליו בפרק חלק ושמע אליו ויחתר לו ויעתר לו מבעי ליה מלמד שעשה לו הקב"ה כמין מחתרת ברקיע כדי לקבלו בתשובה והטמינו מפני מרת הדין: (כו) כי נסתם וכו' מפרש הרב ענין חתירה זו על פי מה שאמרו ז"ל בפרק ג' דמנחות מפני מה נברא העולם בה"א מפני שדומה לאכסדרה שכל הרצפה לצאת יוצא מאי טעמא תליא כרעיה דאי הדר בתשובה מעילי ליה ולעיליה בהך לא מסתייעא מלתא כדרי' שמטין בן לקיש דאמר ר' שמעון בן לקיש מאי דכתיב אם ללצים הוא יליץ ולעניים יתן חן בא ליטמא פותחין לו בא לטהר מסייעין אותו והנה מנשה על רוב עוונותיו שורת הדין שלא לסייע אותו וגם כי יעק וישוע יסתם תפלתו ותשובתו כי על כן נסתם הה"א לפניו לגמרי כח"ית. הזרמות למחנתה לפועלי און אלא שנתחזק מאד עד שחתר השם יתברך מחתרת חזרה לצורת היא וקבל תשובתו והטמינו מפני מרת הדין: (כז) ופנה למעלה כי בן חטרה של גגה דו"ית מרמות לרומו של עולם כדאיתא התם: (כח) וכן מצינו ביהונתן וכו' שכפר בעבודה זרה ונתקבל בתשובה: (כט) תאר אמתו וכו' בירושלמי דברכות ויהונתן בן גרשון בן מנשה אמר ר' שמואל בר נחמני ט"ן תלויה אם זכה בן משה ואם לאו בן מנשה ואמר הרב שמה שאמר ואם לאו בן מנשה אין הכוונה על מנשה בן חזקיהו דאכתי לא ידעינן מניה כלום אלא שהוא תאר שנשהו אלהים את משה רבינו ע"ה לבל יקרא על שמו: (ל) בא דוד וכו' כדאיתא בפרק יש נוחלין אמר לאו ממשה קאתית תעשה כהן לעבודה זרה אמר ליה כך מקובלני מבית אבי אבא לעולם ישכיר אדם עצמו לעבודה זרה ואל יצטרך לבריות הוא סבר עבודה זרה ממש ולא היא אלא עבודה שהיא זרה לו וכו' כיון שראה דוד שממון חביב עליו ביותר מנהו על האצרות דכתיב ושבו אל בן גרשון בן משה נגיד על האצרות וכו' שבו אל שמו והלא יהונתן שמו אמר ר' יותן מלמד ששב לאל בכל לבו: (לא) בא שלמה וכו' בירושלמי

ובסוף ימיו נתקרב
ונכנס תחת כנפי
הקדש והיה נביא
שנתבא חברו עי
אשר בערי שומרו
שמים גדול מזה

התורה ה
לאהבת התועלו

שם התיבן לר' שנ
שמת דוד עמד שלו
בבוא איש וקן יושב
עליו רוח הקדש הד
לגימה שהיא מרחק
רוחקים מיתרו דאנ
נביאי הבעל מחבר
השלחן ויהי דבר ה
להתקרב על ידי ל

פרק כד א התנ
חלול השם צריך ט
בראשית עמוד ל'
באוריתא בארח כי
דאקר ראשית דכ
לאעלא גו מהימנו
יאות וחד עקרא ד
דממוניה ועל דא ז
בגין דחיל מענטש
דאיהו עקרא למד
כמה דאתמר וכל
ווי אי אימא ווי אי
אית יראה רעה ז
וקטרוגא כמה דא
יראה רעה ואשח
ראשית אקר וכו'
יראת עתשי העת
הזה וליהנות בעו
כמו שביאר כל ז

מאמר יונת אלם

שחיבר חד מן קמיא מדבר מילין בדעת ובתבונה, שר
התורה, נזר המקובלים, אב החכמה, איש האלקים,
מרנא ורבנא, מוהר"ר מנחם עזריה מפאנו וצוק"ל

הכינו וראו מה שכתב והעיד החסיד הגאון הגדול האב"ד ור"מ
כבוד מוהר"ר ישעיה הלוי הורוויץ זצלה"ה בעל השל"ה
ז"ל: ובתוך הזמן הזה איעצך ויהי אלקים עמך תדבק בספר
יונת אלם שחבר האלקי מוהר"ר מנחם עזריה ז"ל זה הספר
ישר בעיני האלקים ואדם, ועל כל פנים רוב דבריו ורובו דרובו
הוא אמת ותורתו אמת ואפשר כולם, ואם יש איזה שגיאה
קמנה מחמת מיעוט השגה בטל במיעוטו, עכ"ל. [נוסח השער
בדפוס ראשון]

מהדורה מיוחדת

יוצא לאור מחדש בהגהה דווקנית עם תיקונים והשלמות ע"פ
דפוסים ראשונים וכתבי יד. עם תוספת מרובה בכמות
ובאיכות, מראי מקומות ומפתחות.

במהדורה זו נוספו כותרות וסיכומים למהדורא קמא ובתרא

יוצא לאור על ידי

בית מדרש גבוה לתלמוד והוראה ישמח לב - תורת משה
ומכון להוצאת ספרים וכתבי יד - ירושלים תשס"ז לפ"ק

שיבוין כאלו הפיל עצמו בפועל מושלם מאיגרא רם לכירא עמיקא על דבר כבוד שמים.

ואולם החמסר במעשה כשיבא לידו ויקיימנו, מקרא מלא דבר הכתוב (ברכות נד.) ואין לך לכב שלם גדול מזה. ובלבד כר"ע וכאברהם אבינו ע"ה באור כשדים אע"פ שזה נצול וזה לא נצול, לאפוקי מהרן אחי אברהם (כ"ד לה"ג) שהיה מוסר לכולם כי הושלך לכבשן האש בעת רצון ואברהם יוכיח אבל הרן גלי בהתתיה דאותכוהו בנורא ואיהו בדק נפשיה, לא כן ר"ע כי הוא לא היה בשעת הנם, לפיכך אל תתמה על החפץ.

ודע כי ג' מיני מיין נוקבין אנו מעלים במסירת נפשנו על קדושת שמו ית'

ואלו הן. הא' בקריאת שמע ובה אנהנו נמסרים על קיום העשין, בנין אב לכלם יהוד ה' ואהבתו. השני הוא בנפילת אפים ובה אנו מצדיקים המיתה על עצמנו כשביל בטול כל המצות והאזהרות שעברנו עליהן, והכונה לכפר על הקדש העליון יום יום. זהשלישי בשעת המיתה ממש לקיים באותה שעה בפועל גמור וכונה שלימה מצות עשה כוללת כל המצות ותקון כל הלאוין שבתורה שכלן הן נתקים לעשה זה (שעל) [מה"ב של] הצדקת המיתה בשעתה על עצמנו כטעם (במדבר י"ב) ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה שהיא המיתה החצונית שיהא אדם חפץ ושמה בה להעביר מחשבת היצירה אשר חשב להדיח נשמותינו מעבודת הקדש, והאדם המקבל דין שמים כזה בעונתיה בשמחה אין חקר למתן שכרו וצדקתו עומדת לעד.

פרק י'

סדר עמידת י' ספירות של כתר

הנקודה הראשונה נחשטה ל' נקודות בעיגול וסדר עמידתן * י' ספירות של דעת הם ה"ח וה"ג, (נחל חמין ח"ח - חסדים, ע"ה יסוד מלכות - נבזות). כתר ממתיק ליסוד, ח"ת למלכות וכו' * אין הדעת מחלק לזו"ן רק ז' כלילות לחכונות שכלל אחד מהן, כי ג"ר שכלל אחד מהחסדים וגבורות הם עצמותו של הדעת שהוא מוח היולי ולף הם כמוהו * פי' אם אין דעת אין בינה.

ואצלק ת"ת גדולה ונצח מימין ומלכות גבורה והוד משמאל ויסוד למטה באמצע תחת הכתר והדעת בכוון. וזאת העגולה מקפת את כולן ברדתן כתובה ותכאנה אל קרבנה זו למטה מזו ואין ראשיהם מכוונים רק זה בצד זה בהיקף וזה תחת זה כסדר ירידתן. אלמא ברום העגול שהוא אין שם ספירה מוקפת לפי שאותו מקום משוייר לכתר לבדו

א כב הנקודה הראשונה שזכרנו בפרקים הקודמים ד' ה' ו' לא על חנם נתגלגלו עליה הדרושים העמוקים אשר יחדו מתקנו מודם ביני ביני, נתפשטה אח"כ בעצמה אל עשר נקודות בעגול הכי קרא שמה כתר והיא אחת מהן. וניחא לן למימר כי בראש אותו העגול כתר באמצע ותחתיו הדעת והחונים עליו חכמה מכאן ובינה מכאן

א"ח • חמ"ד • חמ"ד • חמ"ד

למה אלה ילדתי ואלה ילדתי

למה אלה ילדתי ואלה ילדתי

למה אלה ילדתי ואלה ילדתי

למה אלה ילדתי ואלה ילדתי

למה אלה ילדתי ואלה ילדתי

למה אלה ילדתי ואלה ילדתי
למה אלה ילדתי ואלה ילדתי

למה אלה ילדתי ואלה ילדתי

למה אלה ילדתי ואלה ילדתי

למה אלה ילדתי ואלה ילדתי

למה אלה ילדתי ואלה ילדתי

למה אלה ילדתי ואלה ילדתי

למה אלה ילדתי ואלה ילדתי

למה אלה ילדתי ואלה ילדתי

למה אלה ילדתי ואלה ילדתי

למה אלה ילדתי ואלה ילדתי

למה אלה ילדתי ואלה ילדתי

למה אלה ילדתי ואלה ילדתי

למה אלה ילדתי ואלה ילדתי

⑫
Emden, Jacob

מור

סימן קכח - קלא

וקצינא

קנה

במג"א (ס"ק נח). חששו כו' דילמא אול גבי חכם ושרי ליה. ואי משום דק"ל צריך לפרט י"ל דגבי כו'. כך צ"ל. שוב ראיתי מ"א דפוס ראשון יש בו אריכות לשון מה שאינו מהצורך. ועדיין צריך להגהתי, וכפי שהגהתי הלשון מתוקן יפה.

שם במג"א (ס"ק נ"ט). צ"ל נדרר ועובד יודר ומגרש. שם (סקס"ב). צ"ל כדאיתא בא"ע ס"ו. שם (סק"ע). עמ"ש סי' תרי"ג סי"א. צ"ל¹⁴.

סימן קכט

בטור. ובנעילה ביום שיש בו נעילה. עכ"ל. עיין מ"ש בס"ד בסימן תרי"ג דאפילו בלילה נושאים כפיהן. ואריך.

סימן קל

ע"ב בטור. בשעה שעולין לרוכן. עכ"ל. שם דוכן הוא מלשון דוך פלן, ענינו מקום בארמי, ולייחד שם למקום שעולין הכהנים לברך, קראוהו דוכן, ר"ל מקום שלהם. עמ"ש בחשבי¹.

ע"ג בכ"י [ד"ה מאן]. שמאריכין בכ"ף כו' מדאמרינן כו' יש עבד שרבו מברכו ואינו מסביר לו פנים ואע"ג דבסוף פסוק שלישי כו' מאי דאפשר כו' עבדינן. עכ"ל. ולענין נראה דווקא כשעונים אחר הכהנים על כל חיבה וחיבה פסוק אחד בזה הוא שאמרו דלא הוה הסברת פנים שאינם מקשיבים ומאזינים כלל לכרכתן של כהנים, משא"כ בששתק ושומע ברכתם ואינו אומר הרבש"ע כי אם סמוך לחתימתן לית לן בה.

עיין בד"מ ובהגה דש"ע [סעיף א] שכתב לומר רבש"ע גם בשעה שהש"ץ אומר שים שלום. ותמינהי מנא ליה הא, דהא בגמרא לא איתא אלא שהיתה בשעתא דפרסי כהני ידיהו. ועיין עוד באחרונים ז"ל².

סימן קלא

[קטז]. בכ"י [ד"ה וכתבו תלמידין]. אלא שהיתה מפסיקתו מכוונת תפלתו. כצ"ל.

ע"ד [ד"ה ומש"ד כשם רב נטרונאין]. והטעם כי כך היו מרביצין התמיד כו'. עיין מ"ש בכ"י לקמן סוף סימן זה, מספר הזוהר פרשת במדבר, אז תבין ותשכיל ממצא דבר.

14. ועיין עוד מעניני נ"כ כסידורו בהלכות נ"כ אחר תפלת שמ"ע. קל. 1. בהגהות רבינו על התשבי "עור אור" שנדפסו על ידי בעז"ה עם התשבי מהדורת בני ברק חש"ל.
2. ט"ז ס"ק ג' ומג"א ס"ק ד'.

קלא. 1. שכתב "למדנו שהידע לכוין כל צרכו בכך מחשבתו משויא ליה מקום ס"ת. לא כל הרוצה ליטול את השם יטול", והביאו בהגהות חת"ס לשר"ע כאן. ועיין בפירוש יד יהודה על עשרה מאמרות כיאור הדברים.
2. ד"מ אות ז' וברמ"א ס"ד. ועיין ט"ז ס"ק י' שתמה בחמיהת רבינו.
3. במגדל עוז הלי מילה (ועי"ש בנחל י' יאור ב' דהט ו', ונחל י"ב אות ה') נחל י"ג אות ה' שכתב "במנחה אין נ"א בסעודה כן העיקר".

באר שם דוכן

באמירת רבש"ע בטור דחתימת ב"כ ר"ל בה

ר"ש הגהה דש"ע לומר רבש"ע גם בשעה שאומר ש"צ בש"ש נראה כחש"ף על דבר זכמים ב"כ טעם

7 ע"ד בסופו. וכתב עוד הרוקח אין נופלין אלא לפני ס"ת. עכ"ל. ובספר עשרה מאמרות [מאמר חקור דין ח"א פכ"ג] כתוב דלא דווקא ס"ת ממש בעינן אלא יכוין למדה הרומזת אליה ודיו. יע"ש¹.

[קטז]: בטור. דכסיפא מילתא שמהרהרים אחריו. כצ"ל*.

דף סד ע"א בכ"י. וז"ל שבלי הלקט בר"ח אין נופלין. יש לדבר זה עיקר בתלמוד בהוא עובדא דר"א בהזבה [ב"מ נט, ב], ושמע מנה מיהת דלא איסורא הוא כי נפל על אפיה בר"ח, ולצורך שפיר דמי.

שם. אבל במנחה הואיל ושעת נחמה היא נופלים. כצ"ל*.

שם. יום חופה אין נופלין ע"פ בבה"כ שיש בו חתן. וכתבו האחרונים שאין אומרים תחנון כל היום כשמתפללין אצל החתן. ולא ידעתי למה יום החופה דווקא וחו לא, הרי כל שבעת ימי המשתה חשובין רגל. ואם דוחין אבלות וראית נגעים אין דין שידחו נפילת אפים. וכך נ"ל הגון למעשה בנושא הבתולה.

שם. ביום המילה אין נופלים על פניהם בבית הכנסת ששם המילה. עיין בנחל י"ג לברכה עליונה³.

במג"א (סקי"א) צ"ל ולמנחה אין אומרים צדקתך. ונראה שנשמטה מלת אין. אבל לא מצאתי זה כלל בהגמ"ג⁴.

שם (ס"ק כ"ב). דקרקע לא חשיב הפסק, שארצו של בית כמורו עד התהום [אהלות פט"ו מ"ה]. נ"ל ראייה רחוקה היא זו ואינה ענין לכאן, דאין איסור אלא בפנים דבוקות בקרקע. אבל שוחה הוא עליה. ושם הטומאה מתפשטת על הכלים שבקרקע אפילו אינה עליהם ולא כנגדם אלא מדין אוהל. ואם יש פוחת טפח אפילו שם אינו כמורו. ושאני הלכות טומאה דהילכתא גמירי להו, אף כי להתמיר בספק רחוק. ומ"ש במג"א פט"ו דכלים, צ"ל דאהלות.

[קיו]. ע"ב כראשו [ד"ה כתוב בספר הזוהר]. כעי בר נש לברכא לקב"ה כו' בקורבנין⁵ (כצ"ל) בקרמייתא. ר"ל אמירת פרשת הקרבנות, שחשובה כהקרבנה.

שם. ואשתכח דעל ידיה מתברכין עילאין ותתאין. כצ"ל.

שם. מאי משמע לן רוא דמלה. כצ"ל*.

שם. ולאן כל מילוי אלא בלבא רחיקא. כצ"ל*.

1. תראה כונתו שאם עדיין עסוקין בסעודה אין נופלין משא"כ אם גמרו הסעודה כבר. אבל בסדרו בדיני נפ"א [קנר, א] כתב שנחפשט המנהג [שלא ליפול] גם במנחה ולא חילק. וצ"ע.
2. ואני מצאתיו בהגהות מנהגים מנהג של שבת אות מ"ד בשם הג"ה בצורכ"ד [דהיינו הגהה בסמ"ק מצור"ך] שאומרים במנחה צדקתך אע"פ שיש מקומות שאין עושין סעודה אלא בלילה. וכיאר במחצית השקל טעמו דהא בכל פעם שאומרים בחול תחנון אומרים בשבת צדקתך וכמנחה במילה אומרים תחנון כמ"ש רמ"א וכ"כ במנהגים ברין תחנון.
3. בטור דפוס ברלין "בקורבניה". ובדפוס ירושאל וילנא תוקן "בקורבניא" וכן חיקן רבינו בטופס הכ"י שלו.

וא"ה מלמדנו ערוך שלכתחילה אין לפול ע"פ בר"ח. ושלצורך ש"י

דעתי אין ר"א אצל החתן כל ד' ימי החתונה של בתולה

ח"ש תמ"א לחוש לספק באבן מסכות עד התהום אינו נ"ל

לְעַד מָה יִשְׁפָּט מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ... (Psalm 137)

אֲמַלְתָּ מִנְּפֹלֵי שָׁמַיִם... (Psalm 137)

וְיִשְׁפָּט מִלְּפָנֶיךָ יְיָ... (Psalm 137)

וְיִשְׁפָּט מִלְּפָנֶיךָ יְיָ... (Psalm 137)

וְיִשְׁפָּט מִלְּפָנֶיךָ יְיָ... (Psalm 137)

וְיִשְׁפָּט מִלְּפָנֶיךָ יְיָ... (Psalm 137)

וְיִשְׁפָּט מִלְּפָנֶיךָ יְיָ... (Psalm 137)

וְיִשְׁפָּט מִלְּפָנֶיךָ יְיָ... (Psalm 137)

וְיִשְׁפָּט מִלְּפָנֶיךָ יְיָ... (Psalm 137)

וְיִשְׁפָּט מִלְּפָנֶיךָ יְיָ... (Psalm 137)

וְיִשְׁפָּט מִלְּפָנֶיךָ יְיָ... (Psalm 137)

וְיִשְׁפָּט מִלְּפָנֶיךָ יְיָ... (Psalm 137)

וְיִשְׁפָּט מִלְּפָנֶיךָ יְיָ... (Psalm 137)

וְיִשְׁפָּט מִלְּפָנֶיךָ יְיָ... (Psalm 137)

וְיִשְׁפָּט מִלְּפָנֶיךָ יְיָ... (Psalm 137)

וְיִשְׁפָּט מִלְּפָנֶיךָ יְיָ... (Psalm 137)

וְיִשְׁפָּט מִלְּפָנֶיךָ יְיָ... (Psalm 137)

וְיִשְׁפָּט מִלְּפָנֶיךָ יְיָ... (Psalm 137)

לְעַד מָה יִשְׁפָּט מִלְּפָנֶיךָ יְיָ... (Marginal notes on the left)

לְעַד מָה יִשְׁפָּט מִלְּפָנֶיךָ יְיָ... (Marginal notes on the right)

וְיִשְׁפָּט מִלְּפָנֶיךָ יְיָ (Central header for the bottom section)

מד טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל בית יעקב לכו וגלכה כאור ה'

בעזה שוי"ת

ספר שאילת יעבץ

חלק ראשון

מגאון יעקב וקדושו, אור מופלא דום מעלה, האדם הגדול בענקים כארז בלבנון
ישנה, הד המוריה שממנו יצאה הוראה לעולם, לכל ישראל האיר בספריו
הקדושים המלאים זיו ומפיקים נוגה, איש אשר קנא לשם ה' צבאות

רבינו יעקב המכונה יעב"ץ זצוק"ל

אבד"ק עמדין

בן לאותו צדיק צבי תפארת ישראל

רבינו החכם צבי זצוק"ל

נדפס לראשונה על ידי רבינו המחבר
באלטונא בשנת תצ"ז לפ"ק

ועתה נתחדש אורה וזיוה בכמה מעלות טובות
יומי דחגיגה שנת תשע"ו לפ"ק

דיו בכינון משב י"א

תזכור 4. הרב ר' יעקב לזרעל"ן
ל"א

כרבים, ומפני כך נחזיק תמיד בדיעה התלמודית שהיא מפי המרוצין.

ובזה שאני אומר בדעת רבותי שסמכו בנדון דידן על הזוהר, הוא להיוטו בלמי חולק, ואינו בזה אלא מפרש, ובטלה מחלוקת מעתה אחר שזכינו לפירושו, וכן ראינו שם רבים וגדולים מהאחרונים שהביאוהו להלכה, והששו לו בנדון דידן, וזה היה אפי' לא היה אלא שקול פירושו כפירושו הפוסקים, בלי שום נטייה והכרח לשום דעת אחד מהן מן התלמוד, וגם שהיו המפרשים עומדין בשמועות, וכל שכן שבדבריו יותר נוחים ומקובלים וסובלין לשון התלמוד על פי פשוטו ומשמעותו, והמפרשים האחרונים אשר ידעו ממנו מודים לו.

ונקובו כלל, שהכלל ההוא שלא לילך אחר הזוהר כשחולק, במקומו עומד ולא הורע כחו, אין כך אלא מקומו ושעתו, דהיינו כשראו הפוסקים דבריו ולא הששו לו, וחלקו עליו מחמת ראיות תלמודיות הכרחיות, וגדולה מזו ידענו בהנחת תפילין דחול המועד שהכריח הרא"ש [הלכות קטנות הלכות תפילין ס"ז] עמוד בהוראה, משיטת התלמוד אשר אלצוהו להורות להניחן בחול המועד, וכן היו נוהגין בכל מדינות ספרד על פי דעתו, וכשתגלה ספר הזוהר, הניחו מנהגם וחזרו לדעת הזוהר חלילי, וכן היה מנהגו של אבא מארי הגאון ז"ל כמו שאולי ידעת, עם שהדברים בתלמוד מטין בדברי הרא"ש ז"ל, מ"מ אחר שדקדקו ועיינו היטב מאלו שאין ראיותיו של הרא"ש מופחתות, ולא מכריחות עכ"פ, גם בשיטת התלמוד, כמו שבאר היטב ענין זה הרב המקובל הרמ"ע ז"ל בתשובתו [סימן ק"ח], חלקו כבוד לזוהר ועזבו מנהגם הקדום והסכימה דעתם שלא להניחם, בביטול מצוה גדולה וחמורה כזו. והעיקר כי ישרים דרכי ה' נדיקים ילכו בה לשם שמים, ובין שאמרו להניחן או שלא להניחן לשם שמים נחכונו, אך אין הדבר מסור אלא ללב ב"ד חשוב בחכמה ובראה קודמת על דבר אמת.

ובבזה אני הנעיר אומר לע"פ שאיני כדאי, שגם בנדון דידן מ"מ הרוצה לעשות בדברי הפוסקים עושה ואין לתפוס אותם, ולא חסר מצות חכמים,

תק"ל. וזה חדש שיר השירים ח' ע"א על הפסוק לריח שמניך, ועי' ב"י סימן ל"א.

ורו קשיא לי על דעת המפרשים שאין הלשון צין לפון לדרוס סובל פרושם כל עיקר, וצנפנה לא אמרו כלשון הזה צין לפון לדרוס, לפי שאז הדרכא למורה ולמערכ בשמע, אלא כך אמרו, הנפנה יפנה לפון ודרוס, שמשמעותו לפון ולדרוס, דהיינו שחאה פנימו לפון או לדרוס, וכן היה צריך לומר כאן על מטתו שחאה נחונה לפון ודרוס, והי נמי ליטנה קלילא שאז היה פירושו בדעת המפרשים שפניה דהיינו ראשה ומרגלותיה פונים לפון ולדרוס, אבל מאמר צין לפון לדרוס איכא משמע, שרוחב המטה צין לפון לדרוס, וראשה ומרגלותיה נחונים למורה ומערכ בדברי הזוהר, והדבר ידוע למדיני הלשון ובקיא הדבור, כי לא יפול מאמר הכנות על האורך שפניו מוסכות אל הרוחות כי אם על הרוחב שנראה כעובר בנתיים חלה.

מבל הלין נראה שיש רווח הרבה לקבל פירוש הזוהר ככאן בכבר פנים יפות, ולא מפני שבדבריו דברי קבלה נקבלם ונישא להם פנים בחורה, שכבר הזהרנו מעלות על רוחנו כאלה, שהיא מחשבת פגול שהכשילה לבני אדם קלי הדעת רחמנא לישוין כנודע, ולא ניתן רשות להשתמש בכחיה של תורה הלזה בדורנו, שאפילו הראיין לאיטלא זו והגונה שחיה הולמתן, לא עשו מעשה על פיו, עם כי גדול כחן ועדיפי מנביאי כרשב"י וחבריו, שעם כל מעשה תקפו וגבורתו לא מלאו לבו לעבור על דברי חבריו, כמו כל שאר החולקים לשם שמים, כמוהו כמוהם שלעולם היחידים נכנעין למרובין בענין המעשה, ואע"פ שהיו עומדין בשמועתן כעקביא בן מהללאל ור"א הגדול, ולא נעשו כי אם על שהחזיקו במחלוקתן, וה"ו לומר שהיו עושין מעשה כדבריהם, שא"כ היו נעשין זקן ממרא על פי ב"ד חלילה [עין [סנהדרין] בפרק הנחנקין דף פ"ח וע"ב], וידוע הכל למדין מדוכתי טובא, ובפרטות נזכר בדבר הזה אלל רשב"י גופיה, כנודע מההוא עובדא דספיהי שביעית שצירושלמי [ברכות פ"א ה"א], ובמדרש רבא פ' ויבא יעקב שלם [כ"ד ע"ט ר], ולא זו שלא עשה מעשה כדעתו אלא שענה למי שעשה כמותו ועבר על דברי חבריו החולקים עמו, שלעולם הלכה

תק"ה. וכ"כ בפמ"ג שם א"א סק"ו. ובראש יוסף ברכות שם.

אין מ
הפוסקים
יאמר לה
הכונה
וחכמה לב
ואשר
למד מי
חזו וכן
המנהג
החכמה
בגניזת
כל דרכי
וחכמה
האמת
הענין

ימיו וית ארבעין לילון די
 אשתמחית ארי אמר יי קשצאה
 יתכון: כ וצליתי קדם יי ואמרת
 יי אלהים קא תחבר עמך
 ואחסנתך די פרקתא בתקפך
 די אפקתא ממצרים בידא
 תקיפא: כ אדכר לעבדיך
 לאברהם ליצחק וליעקב קא
 תתפני קשיות עמא קרין
 ולחוביהון ולתמאיהון: כח דילמא
 יי מרון דירי ארעא די אפקתנא
 מתמן מדלית יוכלא דיי
 קאעלותהון קארעא די מליל
 קהון ומרסני יתהון אפקנון
 קקטלותהון במדברא: כט ואנון
 עמך ואחסנתך די אפקתא
 בחיקך רבא ובדרעך מרמא:
 א בערנא תהיא אמר יי קי פסל

לפני יהוה את ארבעים היום ואת
 ארבעים הלילה אשר התנפלת בי
 אמר יהוה להשמיד אתכם: כו ואתפלל
 אליהוה ואמר אדני יהוה אליתשחת
 עמך ונחלתך אשר פדית בגדלך
 אשר הוצאת ממצרים ביד חזקה:
 כז ובר לעבדיך לאברהם ליצחק
 וליעקב אליתפן אל קשי העם הוה
 ואלדשעו ואלתטאתו: כח פניאמרו
 הארץ אשר הוצאתנו משם מבלי
 יכלת יהוה להביאם אלהארץ אשר
 דבר להם ומשנאתו אותם הוציאם
 להמתם במדבר: כט והם עמך ונחלתך
 אשר הוצאת בכחך הגדל ובזרעך
 הנמויה: פ רביעי די א בעת תהוא אמר →

לקט בהיר

רשי

אין אלו מ' יום השלישים, מ' יום האחרונים החלל הכחוב
 לצאר לקמן (י' א') בעת ההוא וגו', ושם בפסוק י' אמר
 ואנכי עמדתי בהר כימים הראשונים וגו', אלו הם מ'
 האחרונים, וכלן עדיין במ' יום אמעיים קיימינן כמו שאמר
 הכחוב "אשר התנפלת" פי' אותן ימים שכבר אמרתי לכם
 שהתנפלתי בפסוק י"ח, גם אמר בה"א הידועה (חזק).
 אלא שהפסיק ועסה חזר עליו לפרש סדר תפלתו: א)

שנאמר כי אלהים אל תשחת עמך וגו': (ח) בעת
 ההוא. לסוף מ' יום" נתראה לי ואמר (לי) פסל לך
 ואחר כך ועשית לך ארון, ואני עשיתי ארון תחלה
 (מח), שכשנבא והלוחות בידו היכן * אחנס"י, ולא
 זה הוא הארון שעשה בללאל (מ"ח), שהרי משכן לא
 נתעסקו בו עד לאחר יום הכפורים כי בדרחו מן
 שיעו וטחטח . א.ח.

לסוף מ' יום שניים: (ב) פי' כאלן כתיב פסל לך שני לוחות ואח"כ עלה אלי ההרה ואח"כ ועשית לך ארון עץ, ועשיית משה

אור החיים

להסמיך כל ההקלפות, ואם היה נגמר סדר כל (י' א) בעת ההוא וגו' פסל לך. פי' פירוש לפי
 מעשה העגל היה מפליג בין הקלפה להקלפה שלוחות הראשונים מעשה אלהים
 והכפלגה בזכ חוליד העדר הכרגש שאליו יכוין: המה ולא מעשה ידי משה ואחר שנעשה העגל לא

אור בהיר

פא) שכונתו הוא כמו שהחמיל לומר למן היום אשר ילאסם וגו' עד בואכם וגו' ממרים וגו'. פב) וכי של משה הוא לו ממונו

אורה חיים למעלה למשכיל . אורה צדקה וחיים

Oymstein, Jacob Meshullam

ספר

ישועות יעקב

חיבור יקר על שלחן ערוך

אורה חיים

חלק ראשון

אשר חיבר מרן הגאון אמיתי רבן של כל בני הגולה מר החכמים הדרת נאונים
יחד בדורו אין על עפר משלו יעקב משלם וצוקלהיה . כדרכ הגאון
החסיד האמיתי המקובל אלהי המפורסם בכל קצו ארץ המנוח מיה מרדכי זאב
וצוקלהיה אביר דקק לבוב והגליל .

הספר היקר הלו נרמס זה זמן כבר בשנת תקס"ט ובעת יצאו ספרים כולם נרבעו והראשונים ספר תמו ורבים
מתארים לתורתו התביבה והוכה . עתה העיר די את רוח נבדו הרב הגאון הגדול זקי בכל חרדי תורה , ניי
מיה מיה צבי הירש אורינשמוין ניי , להביאם שנית לטהיר ובער בך שכלו את כל
חקטטונים שנמלו בדפוס הראשון והראה את המים משים והירושלמי , והסיף טפך משלו כפה שוית
הירושיים יקרים : חכות הסתרי הקדוש יעסוד לו שלא תמוש התורה מפי דעו וספי ירע זרעו
עד עולם אמן טלה

לעמברג

אורה

צדקים

כאור

נוגה

לדאור

כאור

החיים

מספר

מספר

לוחים

אורה

תפלים

חיים

